

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิภาพ
การสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

กรุงเทพมหานคร เขต 2

THE RELATION BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP ADMINISTRATORS
AND TEACHING EFFICIENCY OF TEACHERS UNDER THE SECONDARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BANGKOK 2

¹นิภารัตน์ สิงหาอาจ และ ²อุไร สุทธิแย้ม

¹Niparat Singhaard and ²Urai Suthiyam

มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ประเทศไทย

Ramkhamhaeng University, Thailand

6514470063@rumail.ru.ac.th

Received: August 13, 2024; **Revised:** November 15, 2024; **Accepted:** December 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ การสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 และ 3) เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอน ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตาราง สำเร็จรูปของโคเฮน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย

¹ นักศึกษา, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

² รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

(Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; ประสิทธิภาพการสอน

Abstract

This research aimed 1) to Study the academic leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, 2) to study the teaching efficiency of teachers under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, and 3) to study the relation between academic leadership of school administrators and teaching efficiency of teachers under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. The sample size estimation using Cohen's table and the samples used in the study were 357 teachers from schools under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, Academic Year 2023 which were selected by stratified random sampling and simple random sampling method. The instrument used for data collection was a questionnaire about the academic leadership of school administrators and the teaching efficiency of teachers under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. Data were analyzed by mean, standard deviation and Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient. The research findings found that; 1) The academic leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 as a whole was at high level. 2) The teaching efficiency of teachers under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 was at high level overall. 3) The academic

leadership of school administrators and the teaching efficiency of teachers under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2 had positive relation at high level with statistically significant at .01.

Keywords: Academic Leadership; Teaching Efficiency

บทนำ

ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันสูงมาก ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมโลก มีความเจริญก้าวหน้าด้านความรู้วิทยาศาสตร์ และข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากความก้าวหน้าทางด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี รวมถึงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพประชากรไปสู่ความสำเร็จ และสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ เพื่อสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 เพื่อกำหนดเป้าหมายและทิศทางการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทย ทุกคนสามารถเข้าถึง และได้รับประโยชน์จากการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน สร้างระบบการจัดการการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาศักยภาพบุคคล ให้บรรลุผลที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ก)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 30 กำหนดสาระที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” ซึ่งการบริหารจัดการให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ กล่าวได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ จะสามารถนำคณะครูและบุคลากรสู่การเป็นเลิศด้านวิชาการ ส่งผลให้สถานศึกษามุ่งสู่คุณภาพ และเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (กาญจนา สุระคำ, 2562:12) ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตร การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู ส่งผลถึงประสิทธิภาพการสอนของครู ซึ่งจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาด้านวิชาการ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นแล้ว ยังมีอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญสำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิด

การเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ ประสิทธิภาพการสอนของครู ครูที่มีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยการสร้างความชัดเจนในบทเรียน มีการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย พร้อมทั้งแสดงความใส่ใจในการสอน และมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ ขณะที่จूरพร มุลณี (2565 : 34-35) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน เป็นการทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และใช้กระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อวัดและประเมินผลผู้เรียนบนความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนทิตินา แหมมณี (2566 :120) กล่าวว่า การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เป็นขั้นที่ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการผู้เรียนและให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์มากที่สุด ให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอน มีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมและใช้กระบวนการเรียนการสอนต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 (2564 : 26) ได้สังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาในสังกัด พบว่า สถานศึกษามีจุดที่ควรพัฒนา 2 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจะช่วยให้อาจารย์ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เป็นสิ่งที่ช่วยประเมินว่าผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จหรือไม่ และจะเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอนของครูด้วย

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ จะเป็นข้อมูลในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนางานด้านวิชาการแก่สถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 6,036 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ปีการศึกษา 2566 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของโคเฮน (Cohen et al., 2018, p.206) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 357 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา ได้แก่ ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ จากนั้นใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ทั้งฉบับเท่ากับ 0.965 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.971

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t- test) แบบ Independent การทดสอบ F-test) หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 สรุปผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	ทักษะของครู			ลำดับที่
		$\bar{X}$	SD.	ระดับ	
1	การกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา	4.43	0.52	มาก	1
2	การบริหารจัดการหลักสูตร	4.32	0.70	มาก	2
3	การสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้	4.31	0.63	มาก	3
4	การนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้	4.30	0.69	มาก	4
รวม		4.34	0.57	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ และด้านการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

ด้าน	ประสิทธิภาพการสอนของครู	ทักษะของครู			ลำดับที่
		$\bar{X}$	SD	ระดับ	
1	การสร้างความชัดเจนในบทเรียน	4.61	0.47	มากที่สุด	1

2	การใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.55	0.50	มากที่สุด	2
3	การแสดงความใส่ใจในการสอน	4.54	0.52	มากที่สุด	3
4	การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้	4.52	0.48	มากที่สุด	4
รวม		4.56	0.45	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างความชัดเจน ในบทเรียน ด้านการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ด้านการแสดงความใส่ใจในการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ตามลำดับ

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหาร	ประสิทธิภาพการสอนของครู				
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y _{tot}
X ₁	0.71**	0.69**	0.70**	0.69**	0.76**
X ₂	0.52**	0.64**	0.60**	0.64**	0.66**
X ₃	0.59**	0.67**	0.62**	0.70**	0.70**
X ₄	0.60**	0.67**	0.66**	0.70**	0.72**
X _{tot}	0.66**	0.73**	0.71**	0.75**	0.78**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.78^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 บริหารสถานศึกษา โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจของสถานศึกษา บริหารจัดการหลักสูตร มีการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ รวมถึงนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู เป็นไปตามจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการส่งเสริม พัฒนาการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา รวมถึงบริหารสถานศึกษาตามเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่มีการสร้างบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมทั้งมีห้องเรียนคุณภาพ และมีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, 2566) ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีภาวะผู้นำทางวิชาการในการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษาตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของบอสเสิร์ต (Bossert, 1988, p.258) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการควรเน้นเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีการกำหนดเป้าหมายทางการเรียนการสอน กำหนดมาตรฐานของผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุผลตามมาตรฐาน มีการบริหารจัดการที่ดี มีนิเทศการสอนและเข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานของครู และประเมินผลการทำงานของครูมากขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของแมคเนล (MacNeill, 2003, p.125) กล่าวว่า ผู้นำทางวิชาการมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วม ทำให้ครูและผู้เรียนมีความมุ่งมั่นและรับผิดชอบต่อพันธกิจ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งกาญจน์ สุขสำราญ (2565) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระยอด เขต 1 ผลวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระยอด เขต 1 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอื้อมพร บ่อไทย (2563) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าภาวะ

ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีการจัดการเรียนรู้ที่มีความชัดเจนในบทเรียนที่สอน ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน มีความใส่ใจในการสอน รวมถึงมีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย เป็นไปตามจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ด้านการส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดพหุปัญญา มีการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการศึกษา (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2, 2566) ทำให้ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 30 ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2566, หน้า 120) กล่าวว่า การดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เป็นขั้นที่ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการผู้เรียน และให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์มากที่สุด ให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอน มีความกระตือรือร้นในการร่วมทำกิจกรรม และใช้กระบวนการเรียนการสอนต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของภัททริา เขียนดี (2565) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครูในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของพรนภา กิตติवास (2562) ศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของครูกับประสิทธิภาพการสอนของครู ในกลุ่มโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมของประสิทธิภาพการสอนของครู อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีพฤติกรรมในการบริหารงานที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง ซึ่งครูมีการยอมรับ โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา สื่อสารเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ

และเป้าหมายการเรียนรู้ของสถานศึกษา ให้ครูและผู้เกี่ยวข้องรับทราบ ทำให้ครูรับทราบภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม มีการบริหารจัดการหลักสูตรและประสานงานกับครูในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ มีการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ โดยจัดสรรสื่อการเรียนการสอนให้กับครูและผู้เรียนอย่างเพียงพอ รวมถึงมีการนิเทศ ติดตามการจัดการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้คำแนะนำในการจัดการเรียนรู้ของครู พร้อมทั้งมีการวัดผลประเมินผล การจัดการเรียนรู้ของครูด้วยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ครูปฏิบัติหน้าที่ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครู มีการสร้างความชัดเจนในบทเรียน สามารถอธิบายเนื้อหาได้ง่ายต่อการเข้าใจ และมีความชัดเจน จัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน โดยใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความใส่ใจในการสอน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร วัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริง นำผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน มาปรับปรุงกิจกรรมและวิธีการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ แมคอีแวน (McEwan, 2003, p.7) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อกระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย ครู ผู้เรียน และหลักสูตร มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและสอดคล้องกับแนวคิดของ ธนิต รัตนศักดิ์ดา (2565:23) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีผลต่อคุณภาพการสอนของครู และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาวดี สมภักดี (2561) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู โดยรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายใจ สุนทามรัตน์ (2564) ศึกษาการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการสอนของครู มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ใน ระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์ .806

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ของครู โดยตรวจเยี่ยมและนิเทศชั้นเรียนแบบกัลยาณมิตร มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ

การจัดการเรียนรู้ของครู รวมถึงส่งเสริมให้ครูนำผลการนิเทศมาพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งต้องมีการวัดผลประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ใช้วิธีการและเครื่องมือวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ อย่างหลากหลายกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริงในระหว่างการเรียนรู้เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนให้รู้จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง และนำผลการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนสะท้อนประสิทธิภาพการสอนของครู เพื่อการปรับปรุงกิจกรรมและวิธีการสอนของครู ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดขอบเขตงานด้านวิชาการให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครู

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สุระคำ. (2562). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการทำงานเป็นทีมของครูในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กึ่งกาญจน์ สุขสำราญ. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มอำเภอบลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก.
- จรีพร มุลณี. (2565). *ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก.
- ทศนา แคมมณี. (2566). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ประสิทธิภาพ* พิมพ์ครั้งที่ 23. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกริก.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542, 14 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 9.
- พรนภา กิตติวิภาส. (2562). *การศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของครูกับประสิทธิภาพการสอนของครูในกลุ่มสถานศึกษาเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ*. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 6(2), 103–112.

- ภัททิรา เขียนดี. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 19(87), 8–21.
- สายใจ สุนกามรัตน์. (2564). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลการสอนของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 6(3), 365 – 378.
- สุภาวดี สมภักดี. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (2564). รายงานผลการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564. ค้นเมื่อ 13 กันยายน 2566, จาก <https://online.pubhtml5.com/uygu/msxp/#p=1>.
- _____. (2566). ประกาศนโยบายและจุดเน้น ปีงบประมาณ 2566–2567. ค้นเมื่อ 1 ตุลาคม 2566, จาก http://www.sesao2.go.th/data_16402
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560–2579. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- เอี่ยมพร บ่อไทย. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Bossert, A. (1988). Leadership in organization. Eagle wood Cliffs, NJ: Prentice Hall
- Cohen, L., Mansion, L., & Marrison, K. (2018). Research Methods in Education. 8th edition. New York: Routledge.
- MacNeill, N. and Others. (2003). *Beyond instructional leadership: towards pedagogic leadership*. Paper submitted for presentation at the 2003 annual conference for the Australian Association for Research in Education: Auckland.
- McEwan, E.K. (2003). *7 steps to effective instructional leadership*. California: Corwin Press.